
Geliş Tarihi (Received): 14.10.2024
Kabul Tarihi (Accepted): 16.12.2024

Etkinlikler - Olaylar - Yaşananlar/
Activities - Events – Experiences

Kırşehir’de Geleneksel Değerlerin Buluşması: Ahilik Haftası

Gamze Kılıç*

Kılıç, G., *Türk Folklor Araştırmaları/Turkish Folklore Research journal*. 2025/1. Sayı: 370, 337-353
e-ISSN 3023-4670. DOI: 10.61620/tfa49 <https://turkfolklorarastirmalari.com>

Öz

Ahilik, Anadolu’da esnaf ve zanaatkârların arasındaki ticaret ve dayanışmayı sağlayan bir teşkilattir. Varlığını 13.yüzyıldan beri sürdüren Ahilik Teşkilatı, ahlaki değerleri ve mesleki etik kuralları ön planda tutarak bireylerin mesleki becerilerine yardımcı olmaktadır. Bu gelenek iş hayatında adalet, güven ve dürüstlüğü sağlamaktadır. Ahilik Teşkilatı, Ahi Evran öncülüğünde kurulmuştur. Ahilik Teşkilatı, Ahiliğin merkezi olarak kabul edilen başta Kırşehir olmak üzere Türkiye’nin birçok yerinde köklü bir teşkilat haline gelmiştir. Ahi Evran, sadece ticaret amacı gütmeyen sosyal ve kültürel hayatın düzenini sağlamaya çalışmıştır. İş ahlakını ön planda tutarak nesilden nesile aktarılmasını esnaflar arasında usta-çırak ilişkisiyle sürdürmüştür. Kırşehir’de Ahilik teşkilatı özellikle Selçuklu ve Osmanlı döneminde hızla yayılma göstermiştir. Çalışmada, halen devam etmekte olan Ahilik haftası kutlamalarının Kırşehir ili içerisinde hangi içeriklerle kutlandığı aktarılmıştır. Kırşehir’de Ahiliğin önemi saha çalışması ile desteklenmiştir. Kişisel arşivden yararlanılan fotoğraflar ile ahilik kutlamaları gösterilmiştir. Kırşehir merkezde bulunan Ahi Çarşısında çalışan esnaflardan bilgiler alınmıştır ve bu bilgiler dahilinde Ahilik ve esnaf ilişkileri değerlendirilmiştir.

Anahtar sözcükler: Ahi, Ahilik, Ahilik haftası, Ahi Evran, Kırşehir

Meeting of Traditional Values in Kırşehir: Ahilik Week

Abstract

Ahilik is an organization that provides trade and solidarity between tradesmen and craftsmen in Anatolia. The Ahilik Organization, which has been in existed since the 13th century, help individual’s professional skills

*Osmangazi Üniversitesi Halkbilimi Yüksek lisans öğrencisi /Osmangazi University Folklore Master's student. gamzeeee.klcccc@gmail.com. ORCID ID: 0009-0004-9223-1320

tradesmen and craftsmen in Anatolia. The Ahilik Organization, which has been in existed since the 13th century, help individual's professional skills by prioritizing moral values and professional ethics. This tradition provides justice, trust and honesty in business life. Ahi organization was founded under the leadership of Ahi Evran. Ahi Organization has become a deep-rooted organization in many parts of Turkey, especially in Kırşehir, which considered to be the center of Ahilik. Ahi Evran tried to establish order in social and cultural life without only for pursuing trade purposes. He kept the work ethic in the foreground continued its transfer from generation to generation through the master apprentice relationship among the tradesmen. The Ahi Organization in Kırşehir spread rapidly, especially during the Seljuk and Ottoman periods. In the study, it well be conveyed with which contents the ongoing Ahi week celebrations are celebrated in Kırşehir province. The importance of Ahilik in Kırşehir is supported by fieldwork. Ahi celebrations are shown with photographs from the personal archives. Information was obtained from the tradesmen working in the Ahi Bazaar in the center and this Ahilik and the relations where tradesmen were evaluated within the scope this information.

Keywords: Ahi, Ahi belief, Ahi's week, Ahi Evren, Kırşehir

Giriş

Anadolu'da 13.yüzyılda ortaya çıkan Ahilik Teşkilatı, toplumun ekonomik yapısını ve sosyal hayatını düzene koymak için oluşturulmuş bir teşkilattır. Ahi Evran tarafından ortaya çıkarılan bu teşkilat, Selçuklu ve Osmanlı döneminde varlığını hissettirmiştir. Ahilik teşkilatında önemli bir kelime olan 'Ahi' kelimesi birçok araştırmacı tarafından farklı yorumlanmıştır. Ahi kelimesi hakkında temel iki görüş vardır: Biri Arapçada 'ahi' kelimesinin "kardeşim" anlamına geldiği diğeri ise Divan-ü Lügat-it-Türk'te geçen Türkçe 'akı' kelimesinin "eli açık cömert" anlamlarına geldiğidir (Köksal, 2011:53). Aksoy; Ahi ve ahilik kelimelerinin kökeninin Türkçe olduğunu fakat zamanla ve coğrafi etkilerle telaffuzunun değiştiğini belirtmektedir. Bu süreçte farklı anlamlar kazanmıştır. Bununla birlikte ahiliğin fütüvvet anlayışıyla bağdaştırmanın yanlış olamayacağı görüşündedir (Aksoy, 2018:22). Kardeş anlamına gelen ا خ (ah) sözcüğüne ی (ye) harfi eklenerek اخی ahi kelimesi oluşturulmuştur (Çakır ve Gümüş, 2011:22).

Claude Cahen Ahi kelimesinin Türkçe kökenli bir kelimedenden gelmediğini o dönemde yaşayan İranlı kişilerinde olduğunu belirterek Küçük Asya Türkleri arasında asimile olduklarını savunmaktadır. Bu görüşü, bölgede az da olsa Türklerin yaşamış olduğunu, Türklerin ve İranlı göçmenlerin Küçük Asya'ya sürekli göç etmeleriyle açıklamaktadır.

'Ahi' kelimesinin Arapça 'da 'kardeşim' olarak açıklanmasının dilbilimsel açıdan kabul görülebileceğini söyler. Bu görüşe ek olarak Eski Türkçedeki 'ahi-akı: kahramanca' kelimesine türetildiğine dair görüşün ise ahiliğin Türk kökenli olduğuna kanıt göstermek için ortaya atıldığını savunmaktadır (Cahen, 1953: 591). Tüm bu görüşlerden yola çıkarak, kelimenin Anadolu'nun Arap etkisi altındaki sosyal yapısıyla özdeşleştirildiğini, terimin hem Arapça hem de Türkçe kökenli olarak yorumlanmasının örgütün Anadolu coğrafyasındaki kültürel etkileşimleri de yansıttığını söyleyebiliriz.

Ahilik, Selçuklu Devleti Dönemi'nde, Anadolu'nun iş gücü ve sosyal yapısını düzenleyen önemli bir kurum olarak ortaya çıkmış, Osmanlı Devleti'nde ise şehir ve köylere kadar yayılan bir örgütlenme sağlamıştır. (Tokgöz, 2012: 10). Ahi Evran, teşkilatın kurucusu olarak debbağ, saraç ve ayakkabıcı esnafını organize etmiş ve teşkilatın başkanı (ahi baba) olarak bu yapının öncülüğünü yapmıştır (Çağatay, 1997: 84).

Kadınlar da bu sistem içinde aktif rol oynamış ve Ahi Evran'ın eşi Fatma Bacı tarafından Bacıyân-ı Rum adıyla kadınlara özel bir teşkilat kurulmuştur. Bacıyân-ı Rum, kadınların toplumsal eğitimi ve çalışma hayatına katılmalarını destekleyen bir yapı olarak dikkat çeker (Bozyiğit, 2000:13).

Ahilik, sadece ekonomik bir sistem olmayıp, toplumsal dayanışmayı esas alan bir ahlak ve değerler bütünüdür. Ahiliğin felsefesi, iş ahlakı, yardımlaşma ve toplumsal adaleti merkeze alır. Bu özellikleriyle modern toplumlar içerisinde zamanla yeniden yorumlanarak geçerliliğini koruyacak bir sistem sunmaktadır (Akdağ ve Kurtuluş, 2016: 9).

Günümüzde Ahilik, Ahilik Kutlama Haftası etkinlikleriyle yaşatılmaya devam etmektedir. Ekim ayının üç veya dördüncü haftasında düzenlenen kutlamalar bir hafta sürmektedir. 2024 yılında, 23-29 Eylül tarihleri arasında gerçekleştirilen 37. Kırşehir Ahilik haftası Etkinlikleri, geleneksel ahilik kültürünü tanıtmayı ve yaşatmayı amaçlamıştır. Etkinlik kapsamında esnaf buluşmaları, seminerler ve gösteriler gerçekleştirilmiş; katılımcıların ahilik kültürüne dair farkındalığı arttırılmıştır. Çalışma, Kırşehir Ahiler Çarşısında yapılan kaynak kişilerden alınan bilgiler ile desteklenmiştir. Bir haftalık süreçte etkinliklerin ve uygulamaların fotoğrafları makalede yer verilecektir. Tespit edilen bilgilerin ve değerlendirmelerin literatüre katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Ahi Evran ve Ahilik

Ahi Evran'ın doğum tarihi konusunda farklı görüşler bulunmakla birlikte, kaynaklarda 93 yıl yaşadığına dair rivayeti öne çıkmaktadır. Kerâmât-ı Ahi Evran mesnevisinde doksan birinci beytinde bu durum;

"Sinni doksan içe irmişdi tamam

Dinde vezir oldu Nasruddin Evran"

[Yaşı tam 93'e vardığında Nasruddin Evran din konusunda vezir oldu. (öldüğü anda dini bilgiler bakımından) en yüksek mevkide idi] (Köksal, 2021:19) şeklinde ifade edilmektedir. Ahi Evran eğitime Hoy kasabasında başlamış, Ahmet Yesevi'nin derslerine katılarak tasavvuf alanında derin bilgi sahibi olmuştur. Daha sonraları Horasan ve Maverâünnehir'de eğitime devam etmiştir. Ahi Evran Moğol istilaları sebebiyle de Anadolu'ya göç etmiştir. Anadolu Selçuklu Döneminde; Kırşehir, Kayseri ve Konya'da bulunmuştur. Meslek hayatına Kayseri'de deri işçiliği (debbağlık) yaparak

başlamış ve halk ile yakın temas kurmuştur. Ahi birlikleri ile bilgileri 1300 yılında Anadolu'yu dolaşan Seyyah İbn-i Batuta'nın anlattıklarından ulaşılmaktadır (Güllülü, 1977: 17).

Ahiliğin temel ilkeleri arasında esnaf haklarını korumak ve ticaretin etik kurallar çevresinde yürütülmesidir. Bu bakımdan bir meslek örgütünün yanı sıra toplumsal bir yapı olarak da değerlendirilmek mümkündür. Moğolların Anadolu'ya yaptıkları işgal sonucunda ahiler kırsal kesimlere ve uç yerlere kaçmışlardır (Arıcı, 1999:41).

Ahi teşkilatı, Selçuklu devletinin son dönemlerinde kendini göstermiştir. Konya Anadolu Selçuklu Devletinin başkentiydi. Eflaki'nin anlattıklarından yola çıkarak 13.yüzyılın ilk yarısında tasavvuf kuruluşlarının merkezi ahilik olmuştur. Konya ahilerinin ilk örgütlenmeleri Alâeddin Keykubad'ın desteği ile olduğu bilinmektedir (Küçükdağ, 1999: 221).

Devlet otoritesi, Selçuklu devletinin yıkılmasının ardından sarsıntıya uğramıştır. Toplumun düzenin çökmeden düzelmesini sağlama da Ahilerin etkisi büyüktür. Osmanlı devletinin kurulmasında ise kuvvet sağlayan etkendir. Ahiler, devletin büyümesini; dayanışma ve disiplini sağlayarak öncülük etmişlerdir. Ticaret ve sanatta başarı sağlayarak iktisadi alanda gelişmişlerdir (Ceylan, 2012: 53).

Ahi örgütünün en parlak devri Osmanlı dönemidir ve Osmanlı'nın kuruluşunda önemli bir yeri vardır. Bu bilgiyi Fuat Köprülü "Türk Edebiyatında İlk Mutasavvıflar" eserinde yer vermiştir. 13.yüzyılda bazı Türk memleketlerinde olduğu gibi Anadolu'da da yer alan ahilik adı altında mühim mesleki-tasavvufi bekarlar zümresi bulunmaktaydı. Ahiler Osmanlıların son zamanlarında iyi bir vazife görmüşlerdir. Bu kaynağa da İbn-i Batuta'nın naklettikleri bilgilerle ulaşılmaktadır (Köprülü, 1976:22).

Ahi Evran Moğol istilaları sebebiyle Anadolu'ya göç etmiştir. Anadolu Selçuklu Döneminde Kırşehir, Kayseri ve Konya'da bulunmuştur. Meslek hayatına Kayseri'de debbağlık yani deri işçiliği ile uğraşarak halk ile yakın temasta olmuştur. Ahi birlikleri ile bilgileri 1300 yılında Anadolu'yu dolaşan Seyyah İbn-i Batuta'nın anlattıklarından ulaşılmaktadır (Güllülü, 1977: 17). İbn-i Batuta'nın Seyahatnamesinde yer alan Genç Kardeşler-Ahiler ve Antalya Sultanı metinlerinde geçen ahi kelimesi, Anadolu'da ahiliğin var olduğunun kanıtıdır.

Ahi kardeşler gündüzleri çalışarak kazançlarını sağlarlar. O gün kazandıkları parayı ikindiden sonra toplu bir şekilde öndere verirler. Bu para ile Tekke'nin ihtiyaçları karşılanır ve topluca yaşadıkları için yiyecek ve içecek ihtiyaçlarını karşılamış olurlar. Örneğin beldeye gelen bir yolcu tekke misafiri ederler. Alınan yiyeceklerden ikram ederler ve yolcu gidene kadar bu ziyafet sürer. Bir misafir olmasa dahi yemek vaktinde herkes bir araya gelerek yemek yerler, raks edip türkü çağırırlar sabah ise tekrar işlerine koyulurlar (Parmaksızoğlu, 1986: 7-8). Bir diğer İbn-i Batuta'nın Seyahatnamesinde yer alan Antalya Sultanı metninde ahiler;

Antalya Sultanı Yunus Beğ oğlu Hızır Beğ idi. Oraya vardığımız sırada hasta olması sebebiyle sarayına giderek kendisini ziyaret ettik. Izdırap içerisinde kıvranıyordu. Gönül okşayıcı ve iltifatkârı sözlerle bizi memnun etti. Veda edip ayrıldıktan sonra da hediyeler gönderdi. Oradan Burdur'a hareket ettik. Burası, bağları, bahçeleri ve akarsuları bol olan küçük bir kasabadır. Kalesi yüksek bir dağın tepesindedir. Burada şehrin hatibinin evine indik. Ahiler toplanıp kendilerine misafir olmamızı istedilerse de hatip buna razı olmadı.

Bunun üzerine içlerinden birinin başında bir ziyafet tertip ettiler ve bizi oraya götürdüler. (Çevik, 1983: 195-196)

İbn-i Batuta yalnızca Ahilerle Antalya'da karşılaşmamıştır. Denizli'de söz ettiği bir anısında zaviyelerin misafirperverliği ile karşı karşıya kalmıştır. İbn-i Batuta Denizli'de yer alan zaviyeler hakkında bilgileri verirken bol yiyeceğin olduğunu da dile getirmiştir. Mevsim meyvelerinin bulunduğu, çeşitli tatlıların olması mükellef bir sofrada adabının olduğunu da göstermektedir (Şeker, 2000:21).

Ahi Birlikleri, debbağ, kunduracı ve saraçlardan oluşan esnaf ile teşkilatın temellerini atmıştır. Zamanla genişleyen örgüt, üye olmak isteyen esnafı bünyesine toplayarak sosyal bir örgüt haline gelmiştir. Anadolu'nun en ücra köşelerinde bile bulunan ahilerin teşkilatları mevcut halde bulunmaktaydı. Ahiler, her sanat kolu için ayrı birlikler oluşturmuştur. Birlik oluşturmayacak kadar az olan meslek gruplarını, benzer meslek gruplarıyla aynı birlik etrafında toplamıştır (Ekinci, 1993: 28-29).

1.Görsel: Kırşehir Ahilik Müzesi-Ahi Evran-ı Veli ve Esnaf Toplantısı (G. Kılıç'ın kişisel arşivi)

Ahilik teşkilatı iyi bir haberleşme ağına sahiptir. Ertuğrul Gazi'nin Anadolu'ya ilk geldiği andan itibaren Ahi Evran'a haber ulaşmıştır. Ahi zaviyeleri, yolların bozuk olduğu yerlerde, konaklamanın yapılacağı bölgelerde kurulmuştur. İbn-i Batuta Kayseri'den yola çıktıktan sonra Sivas'a geçerken ahiler, haberi alır almaz ziyafet hazırlamışlardır (Demir, 1999: 109).

Orta Çağ İslam dünyasında ortaya çıkan 'Fütüvvet Teşkilatı' esnaf ve sanatkârların oluşturduğu İslam'ın ahlaki değerlerini ön planda tutan tasavvufi öğretilerin üzerine kurulmuş bir teşkilattir. Fütüvvet, sözlükte cömert, yiğit, genç anlamlarına gelen 'feta' kelimesinden gelmektedir. Terim olarak ise; haramdan uzak olmak, şikâyet etmemek, başkalarını rahatsız etmemek yani ahlaki değerlere sahip olmaktır (Köksal, 2011:65). Ahilik ve Fütüvvet teşkilatları birbirlerinden beslenen iki teşkilattir. Fütüvvet-nameler, Ahiliğin vizyonunu belirleyen eserlerdir. Ahilik teşkilatının iyi kavranabilmesi için fütüvvet-nameleri iyi okunmalı ve anlamlarını doğru çıkartılmalıdır (Erken, 1999: 127).

Ahiler ve Fütüvvet-namelerin ortak ilkeleri doğrultusunda, mevcut düzenin dürüstlük ve dayanışma üzerine kurulduğu görülmektedir. Ahilik üretime dayalı bir sistem olmasından dolayı üreten kişilerin diğer bir tabirle mesleği olan kişiler ahi kabul edilirdi. Çocuk yaşta meslek edinmek isteyen bireyler, yetenekleri doğrultusunda meslek dalı seçerek üreticiliğe başlar. Ahilik sisteminde işsizliğe yer yoktur. Ahilerin meslek sahibi olması da helal kazançtan geçmektedir. Ahiliğin ana kuralları Fütüvvet-namelerde belirtilmiştir. Tasavvuf anlayışlarından yola çıkarak iki temel değeri bulunmaktadır.

Bunlardan birincisi Müslüman olmak, diğeri ise bir meslek sahibi olmaktır (Yeşil, Kart ve Aslander, 2020: 30).

Ahi birlikleri işlerine saygı göstererek kendi aralarında dayanışma ve yardımlaşma yapmaktadırlar. Ekonomik teşkilatlanmaları ve ahlak felsefeleri birbirine paraleldi. Esnaf Vakfı, Orta Sandığı, Esnaf Kesesi ve Esnaf Sandığı olarak dört tane yardımlaşma sandıkları bulunmaktadır. Ekonomik sıkıntıları olan ahi tefecilere borç yapmadan yardımlaşma yoluyla yardım edilirdi (Erarı, 1999: 121).

Orta sandık uygulaması halen ahilik prensiplerini yerine getiren esnaflar tarafından uygulanmaktadır. Kırşehir merkezde yer alan Ahiler Çarşısında esnaflar, orta sandığı oluşturmuşlardır. Kaynak kişi orta sandık uygulamasını şu şekilde anlatmaktadır; “Evlenecek olan gençlere ya da yeni dükkân açacak esnaflara kendi bütçelerine uygun miktarı orta sandığa bırakarak bağışını yapar. Bu yardımlaşma sonucunda bütçeyi alacak kişi bu bağışı geri getirmek şartıyla alır. Çünkü bu yardımlaşma bir süre sonra kötüye kullanılabilir” (KK-1).

Orta sandığın gelirleri; aidatlar, terfi harçlar, bağışlar ve gayrimenkul kira ve satış gelirleridir. Giderleri ise; esnaf toplantılarının harcamaları, görevli maaşları, orducu takımının ailelerinin ihtiyaçları, gayrimenkul temini ve bakım gelirleri, üyelere verilen borçlar, üyelerin ortak ihtiyaçlarının temini, ihtiyaç sahiplerine yardım, yeni iş yeri açan esnafa sermaye desteği ve diğeri giderler olarak harcamaları mevcuttur (Erbaşı, 2020: 82-83-84).

2. Görsel: Kırşehir Ahi Sandığı (G. Kılıç'ın kişisel arşivi)

Kırşehir'de Ahilik Haftası Kutlamaları

Kırşehir XIII. yüzyıl ortalarında Anadolu'nun önemli kültür şehriydi. Yunus Emre, Ahi Evran, Muhlis Paşa, Şeyh Edebali, Hacı Bektaş Veli gibi müstesna kişiler Horasandan gelerek doğrudan Kırşehir'e yerleşmişlerdir. Bu şahsiyetler; edebiyat, ticaret, siyaset, sanat, din ve tasavvuf alanlarında kendilerini göstermiş erenlerdir (Ceylan, 2012:49). Bu sayede Kırşehir, birçok kültürün ortak durak noktası haline gelmiştir.

Kırşehir'de her yıl geleneksel olarak kutlanan Ahilik haftası, kültürün kuşaktan kuşağa aktarılmasında önemli rol oynamıştır. Ahi Evran'ın Kırşehir'e gelerek esnaf ve zanaatkarları bir çatı altında toplamıştır. Geleneksel bir değer olan Ahiliğin tanımı kaynak kişilere yöneltilmiştir. “Ahilik; üretken, rayiç fiyatla mal satmayan demektir” (KK-1). “Ahilik kardeşlik demektir. 32 meslek kolu üzerine inşa edilmiş, kardeşlik dayanışması içinde bir devlet sisteminin üzerine kurulmuş örgütün adıdır” (KK-2).

Kırşehir Ahilik kutlamalarında yer alan Kırşehirli Ozan İsa Erdoğan (KK-9), şiirlerini saziyla birleştirerek halk ile buluşmaktadır. Çeşitli meslekler ile uğraşan Erdoğan, en uzun süre berberlik mesleğini sürdürmüştür. Ahiliğin tanımını hakkındaki cevabını 'Ahiliği Bilmek Gerek' şiiriyle dile getirmek istemiştir;

Dinle beni anlatayım,
Ahiliği bilmek gerek,
Ahi gözü ile görüp,
Bencilliği silmek gerek,

Can özümde akar ırmak,
Ahi meclisine varmak,
Varıp cemalini görmek,
Ahi olup kalmak gerek.

Çıracak iken usta olmak,
Çalıştığın yerde kalmak,
Ustadan icazet almak,
Püf noktayı bilmek gerek.

Doğru ölçü, dürüst tartı,
Yazılsın hanene artı,
Hak yoluna dönme sırtı,
Kötülükten yılmak gerek.

Erdoğan'ım anlarım ben,
Usta sözü dinlerim ben,
Derviş gibi inlerim ben,
Sevdasıyla dolmak gerek.

(Kırşehir'in Pınarı, 2020: 45-46).

81 ilde kutlanan ahilik haftası, genel olarak Anadolu'da bir hafta kutlanan esnaf bayramıdır. "Kırşehir'de Ahilik haftası bir hafta sürmektedir. Genellikle ekim ayının ikinci haftası başlar (15 Eylül-21 Eylül). Fakat devlet büyüklerinin katılımını sağlanmak adına programda değişiklikler olabilmektedir. Bu sene ekim ayının son haftasında ahilik haftası kutlanmıştır" (KK-3). Ahilik Haftası etkinlikleri kapsamında çeşitli ritüeller ve organizasyonlar gerçekteştirilmektedir. 2024 yılı kutlamalarında yer alan önemli etkinlikler şu şekilde sıralanmıştır:

23 Eylül Pazartesi	24 Eylül Salı	25 Eylül arşamba
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Kaleden top atışı ▶ Anıta elenk Sunumu ▶ Kortej Yürüyüşü ve Jandarma Atlı Birlikleri, Belediye Mehter Takımı, Esnaf İş Kolları Tanıtımı Mobil Araç Konvoyu ve Motorlu Birlikler Konvoyu Geçiş Töreni ▶ Türbe Ziyareti ve 40 Hatim Duası ▶ Haftanın Açılış Programı ▶ Ahi Pilavı, Helva ve şerbet İkramı ▶ Makam Ziyareti ▶ Yıl İçerisinde Açılan İş Yerlerine Ziyaret ▶ Akademisyen Tarihi Kazım Ceylan "Bir Medeniyet Hareketi Olarak Ahilik" Konulu Konferans ▶ İdris Altuner Konseri ▶ Grup Dolu Dizgin Konseri 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Kırşehir Fuarı Açılış ▶ ocuk Oyun Parkı Açılışı ▶ Ahi Pilavı, Helva ve şerbet İkramı ▶ Yöresel Yemek Yarışması ▶ Kırşehir Kent Orkestrası Konseri ▶ Eren Özdemir Konseri ▶ Esnaf Gecesi 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Esnaf Arası Koşu Maratonu ▶ Rafadan Tayfa ocuk Tiyatrosu ▶ Ahi Pilavı, Helva ve şerbet İkramı ▶ Bölgesel Liseler Arası Yöresel Yemek Yarışması ▶ Rafadan Tayfa ocuk Tiyatrosu ▶ Neşet Ertaş Anma Programı
26 Eylül Perşembe	27 Eylül Cuma	28 Eylül Cumartesi
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Kadın Kooperatifleri Fuarı Açılışı ▶ Veysel elikdemir Kum Sanatı Gösterisi ve ocuk Eğlencesi ▶ Ahi Pilavı, Helva ve şerbet İkramı ▶ Esnaf Arası Futbol Turnuvası Final Müsabakası 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Kur'an-ı Kerim Tilaveti ▶ arşı Açılış Duası ▶ şed Kuşatma Töreni ve Ödül Töreni ▶ Esnaf Ziyareti ▶ Ahi Evran-ı Veli Adına Mevlit Programı (Necmettin Ötün) ▶ 81 İlde Ahilik Konulu Vaaz, Hutbe ve Ahi Pilavı İkramı 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ İlçe Günleri Stantlarının Açılışı ▶ Ahi Pilavı, Helva ve şerbet İkramı ▶ RESMİ TÖREN ▶ Jandarma elik Kanatlar (Helikopter Gösterisi) ▶ Jandarma Genel Komutanlığı Mehteran Bölüğü Konseri

<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ümmiye Koçak İş Kadını Başarı Öyküsü Paylaşımı ▶ Necmeddin Ötün Konseri ▶ Serdar Tuncer Sohbet ve Şiir Dinletisi, Veysel Çelikdemir Kum Sanatı Gösterisi 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Ahi Pilavı, Helva ve Şerbet İkramı ▶ VII. Uluslararası Ahilik Sempozyumu ▶ Hatice Kübra Tongar Söyleşisi ▶ Grup Berceste Konseri ▶ İsmail Altunsaray Konseri 	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı ▶ Açılış ve Protokol Konuşmaları ▶ Ödül Töreni KAPANIŞ ▶ Azerin Konseri
29 Eylül Pazar		
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Misafirlere şehrin gezdirilmesi ve misafirlerin yolcu edilmesi 		

1.Tablo: (Kırşehir Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü resmî web sitesinden alınmıştır.)

Ahilik haftası programı kaleden top atışı yapılarak başlamaktadır. Bunun sebebi kaynak kişi tarafından şu şekilde açıklanmıştır “Programın kaleden top atışı ile başlamasının sebebi bize Osmanlıdan gelen bir gelenektir. Ramazan Bayramı’nda top atılması, iftarın başlangıcını haber verirken, kaleden top atışı da bizlere Ahilik haftasının başladığının habercisidir” (KK-1). Top atışından sonra Ulu Önder Mustafa Kemal Atatürk’ün anıtına gidilerek çelenk bırakılır. Ardından Belediye Mehter Takımı, esnaflar, Jandarma Atlı Birlikleri, mobil araç konvoyu ve motorlu birlikler ile Kortej yürüyüşü yapılmaktadır.

3. ve 4. Görsel: Kırşehir 2024 Ahilik Haftası Kortej Yürüyüşü (G. Kılıç Kişisel Arşivi)

“Kortej yürüyüşünde en önde esnaflar yürür çünkü onlar ahiye yön verenlerdir, ahileri teşhir etmiş bulunmaktayız” (KK-1). Ahilik Teşkilatının kurucusu olan Ahi Evran-ı Veli’nin Külliyesine ziyaret edilerek 40 hatim duası okunur. Ahilik törenlerinin kaynağı fütüvvetçilik makamıyla benzetilmektedir. Ahilik meslek edinme eğitimlerinde törenler; çıraklık/kardeş edinme töreni, ustalık/icazet töreni ve kalfalık- yol sahibi olma törenleri olarak ayrılmaktadır (Özkaya, 2011:138).

5.Görsel: Kırşehir 2024 Ahilik Haftası Ahi Evran-ı Veli Külliyesi Ziyareti (G. Kılıç'ın Kişisel Arşivi).

Yukarıdaki görselde yer alan Ahi Evran Külliyesi ve tören ziyaretlerine; Kırşehir Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanı Bahamettin Öztürk, Kırşehir Ticaret ve Sanayi Odası Başkanı Mustafa Yılmaz, Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürü Taha Enes Şener, Kırşehir İl Müftüsü Mustafa Tekin, Kırşehir Ticaret İl Müdürü İsmail Güner, Kırşehir Valisi Hüdayar Mete Buhara, Ticaret Bakan Yardımcısı Mahmut Gürcan gibi devlet büyükleri katılım sağlamıştır (KK-6).

6. ve 7.Görsel: Kırşehir 2024 Ahilik Haftası Ahi Pilavı, Helva ve Şerbet İkramı (G. Kılıç'ın Kişisel Arşivi)

Ahilik pilavı bir hafta boyunca öğlen namazından önce Kırşehir merkezde bulunan İş bankası önündeki meydanda ikram edilmektedir. "Ahilik pilavı açları doyuran kutsal bir pilavdır. Burada amaç tabak tabak yemek değildir" (KK-1). Ahilik pilavı içerik yönünden İç Anadolu iklim koşullarına uygun olan baklagillerden bulgur ile yapılmaktadır. Pilavı özgün kılan özelliği ise sadece Ahilik haftası boyunca yapılır ve yedi gün boyunca halka ikram edilir. Pilavın içeriği ise; "Bulgur, kavurma et, soğan, domates, biber, salça, tuz ve baharatlardır" (KK-4).

Ahilik eğitiminde 'sofra töresi' kuralları uygulanırdı. Bu töreye göre; yemek yenen yere ayakkabı ile girmemek, ağzını seslememek, kemikleri sofranın üzerinde bırakmamak, sofrada sümkümemek, temiz olmak, lokmaları ağzı şişirecek derecede almamak,

ekmeği yemeğin suyuna çok batırmamak sofrada adapları arasındadır. Bu kuralların çoğu ortak bir sofrada, ortak bir kap içerisinde yemek yenilmesinden doğmuştur (Gülvahaboğlu, 1991:216).

8.Görsel: Kırşehir 2024 Ahilik Haftası, Ahilik Müzesi n İkrâm ve Dua (G. Kılıç'ın Kişisel Arşivi)

Ahi pilavı ikramından sonra Kırşehir Valiliğine ve yeni açılan iş yerlerine ziyaret edilmektedir. Esnaf ziyaretlerinde esnafın istek ve sıkıntıları dinlenir. Programa Tarihi Kazım Ceylan'ın 'Bir Medeniyet Hareketi Olarak Ahilik' konulu konferansıyla devam edilmektedir. Her yıl, Kültür ve Turizm Bakanlığının başkanlığı altında ekim ayının ikinci haftası Ahilik Kültür haftası kutlanmaktadır. Yönetmeliğe göre "Kırşehir, bu iller arasında daima yer alır". 40 yıla aşkın bu ahilik bayramı esnaflarla birlikte kutlanmaktadır. 2003 yılında Gazi niversite ile bağlı daha sonra da 2006 yılında Ahi Evran niversitesinin Kurulmasıyla tek çatı altında 'Ahilik Kültür Araştırma Merkezi' kurulmuştur. Bu merkezde tiyatro gösterileri, konferanslar yapılmaktadır (Köksal, 2011: 146-147).

9.Görsel: Kırşehir Ahilik Haftasında Yer Alan Fuar (G. Kılıç'ın kişisel arşivi)

Kırşehir Ahilik haftasında açılan fuarda birçok stant yer almaktadır. Stantta; Aksaray, Konya, Kırkkale, Bursa, Ankara vb. illerde yaşayan esnaflar gelmektedir. El işi örgülerinden oluşan stantlar, kitap stantları, ev yapımı yemekler, el yapımı eşyalar gibi

birçok çeşitte stant fuarda yer almaktadır. “Takı tasarım işiyle uğraşan bir esnaf olarak bu fuarda yer aldım. Farklı memleketlerden gelen esnaflar ile dayanışmayı artırmak için ürünlerinden satın aldık. Birgün bize uzanan el diğer gün bir başkasına el uzatır” (KK-5).

Ahilik haftası programında salı ve çarşamba günleri çocuklar için yapılan etkinlikler yer almaktadır. Yeni yapılan parkın açılışı ve güncel çizgi film karakterlerinden olan Rafadan Tayfanın tiyatrosu oynatılmaktadır. İki günün ortak programlarından bir diğer de yöresel yemek yarışmalarıdır. Her yıl düzenlenen yemek yarışmalarında aşçılık deneyimi olmayan, el lezzetine inan kişiler tarafından yemek yarışmaları yapılmaktadır.

10.Görsel: 2011 Yılın Ahisi Terzi Hayati Ünsal Şed Kuşatma Töreni (Hayati Ünsal'ın kişisel arşivi)

Şed Kuşatma töreni, mesleki olgunluğa erişmiş ahi esnaflarına bir şeddin bellerine bağlanarak kutlanan törendir. Yukarıdaki görsel kaynak kişi Hayati Ünsal'ın 2011 yılında aldığı şed bağlama töreninden bir görseldir. Hayati Ünsal'dan yılın ahisi seçilmesinde hangi aşamalardan geçtiğine dair bilgiler alınmıştır. “İlin ahisi, Valinin başkanlığında on yedi kişiden oluşan bir komiteden geçilmesiyle seçilir. Seksen bir ilden her sene seksen bir kişi 'ilin ahisi' seçilmektedir. Daha sonra seksen bir kişiden oluşan ahiler Ankara'daki heyet ile on kişiye düşürülür. On kişi arasından tekrar bir seçim yapılır ve yılın ahisi seçilir”. Yılın ahisi seçilmesi sebeplerini ise şöyle açıklamaktadır; “Yılın ahisi seçilmek için sadece esnaflık yapmak yetmez. 2011 yılına kadar bütün ahilik kutlamalarında yer aldım. Daha sonra on yıl muhtarlık sürecinden geçtim. Ve en önemlisi de Esnaf Odalarında üç yıl terziler odası başkanlığı yaptım. Altmış seneye sığdırdıklarım ile birinci oldum” (KK-1). “28 Eylül Cumartesi günü yapılan resmî tören ile 2024 yılının ahileri Mustafa Gürler ve İsmail Atlı seçilmiştir” (KK-3).

Kuşak bağlamanın yani şed bağlamanın on iki koşulu vardır. İlim (bilgi) sahibi olmak, sabırlı olmak, yol gösterici olmak, Allah'a şükretmek, kötülerden uzak kalmak, tevekkül, sadakat bu koşullardan bazılarıdır. Şed bağlamada beş peygamberi; Hz. Âdem, Hz. Nuh, Hz. İbrahim, Hz. Şid, ve Hz. Muhammed'i benimsemek gerekir (Gülvahaboğlu, 1991:212).

11. Görsel: Şed Kuşatma Töreni Öncesi: Çırakların Kalfa, Kalfaların Usta Olma Aşamaları (G. Kılıç'ın kişisel arşivi)

Ahilik teşkilatında meslek hayatına atılmak isteyen bireyler, eğitimde belirli süreçlerden geçmektedir. "Eğitimin ilk aşaması olan yamaklık aşaması, öğrenmenin ilk basamağıdır. Yamak bir ustanın yanında öğrenim görerek, mesleğin temel kurallarını öğrenmiş olur. Bu süreci başarıyla tamamlayan birey çıraklık aşamasına yükselir. Ustasının öncülüğünde meslek dalının inceliklerini kavrar. Çıraklık süreci kişinin öğrenme zamanına göre değişim göstermektedir. Kalfalık aşamasına geçen ahi, mesleğini belirli bir seviyede icra edendir. Ustasının gözünde başarıya ulaşan birey, ustalık aşamasına geçer. Meslekte en yüksek merteye olan ustalık, artık mesleğini bağımsız bir şekilde yürütebilir" (KK-8).

Ahi Evran, Anadolu'ya henüz yerleşmemiş ya da yerleşmeye çalışan Türklerin kalıcılığını sağlamak amacına dayanan bir disiplin kurmak istemiştir. Sindirerek bir öğrenmeyi esas alan Ahi Evran, bir bilgi tam öğrenilmeden diğer bir bilgiye geçilmesini istememiştir. Bu yüzden teşkilat sistemini yamak-çırak-kalfa-usta şeklinde oluşturmuştur (Uzun ve Apaydın, 2023:72-73).

12. ve 13.Görsel: Kırşehir 2024 Ahilik Haftası Kutlamalarından Kılıç Kalkan Oyunu (G. Kılıç'ın kişisel arşivi).

Kırşehir yöresi oyunları genel itibariyle hareketli, zeybek, seğmen, kırık ve halay türleridir. Kadın-erkek karışık veya yalnız kadın ya da yalnız erkek olarak oynanır.

Oyunlar Kırşehir yöresinin kültürel özelliklerini barındırarak ağır başlı, içten, hareketli, müziği ölçülü, abartısız bir şekilde karşımıza çıkmaktadır (Seçilmiş ve Atılğan, 2007:66).

Anadolu'nun birçok yöresinde kılıç ile yapılan danslar mevcuttur. Köy düğünlerinde, şenliklerde, festivallerde kılıç veya bıçak kullanılarak oynanmaktadır. Anadolu'da halay, horon, bar, zeybek, kaşık, hora türleriyle çeşitli şekillerde karşımıza çıkmaktadır (Feratan, 2023: 756).

Türkmen yerleşim bölgesine sahip olan Kırşehir, bozlak, uzun hava veya kırık hava türlerinden oluşan türküler ile bilinmektedir. Örneğin 'Biter Kırşehir'in Gülleri Biter' türküsü Kırşehir yöresinde özellikle düğünlerde çalıp oynanan bir oyun havasıdır. Kırşehir halk müziğinin kaynağı muhabbet toplantıları, dini bayramlar, düğünler ve bazı Alevi köylerindeki cem ayinleridir (Turhan, Kara, Tan ve Gündüz, 2007: 31).

Sonuç

Ahilik Türk toplumu içerisinde, sosyal ve ekonomik hayatı şekillendiren değerler sistemidir. Kırşehir Ahilik Haftası programları bu değerlerin unutulmaması ve günümüzde yaşatılması adına düzenlenen kutlamalardır. Kutlamalar içerisinde gerçeleştirilen etkinlikler, dürüst ticaretin uygulanışı, toplumun ahlak kuralları içerisinde dayanışmayı nasıl sağladığı gösterilmektedir.

Bir hafta boyunca yapılan etkinlikler, sempozyumlar, fuarlar ve açılış programları ahilik konusu üzerine düzenlenmiştir. Esnafların, zanaatkarların ve halkın bir araya gelmesi ahilik esaslarında yer alan dayanışmayı daha kuvvetlendirdiği tespit edilmiştir. Yapılan sergilerde veya fuarlarda esnafların el emeği tasarladığı eşyaları, halk tarafından satın alınması sadece maddi yönden değil manevi yönden de destek sağlamıştır.

Akademisyenler ve bu alanda kendini geliştirmiş iş insanları, düzenlenen sempozyumlarla birlikte ahiliğin kaliteli üretim prensibini günümüz ticaret ahlakıyla ilişkilendirmiş, kalkınma ve sosyal dayanışmaya olan katkılarını paylaşma ortamı yaratmıştır. Etkinlikler, toplumun her kesimine hitap ederken gençler üzerine yapılan sempozyumlar eğitimlerine katkı sağlarken, yapılan liseler arası yemek yarışmaları da kültürel kaynaşma açasından etkileşim sağlamıştır.

Bir önceki yıllarda yapılan Ahilik haftası kutlamalarında Kırşehir halkından oluşan kutlamalar düzenlenirken, son yıllarda çevre illerden Aksaray, Konya, Ankara, Eskişehir, Kırıkkale, Yozgat gibi şehirlerden gelen esnaflar stantlarını kurarak halk ile bir araya gelmiştir

Ahilik Haftası kutlamalarında yer alan unutulmaya yüz tutmuş geleneklerden kılıç kalkan oyunları ve kum sanatını halka tekrar hatırlatarak kültürün devamlılığına dikkat çekmiştir. Yöreyle ait; türküler, halk oyunları, yemekler, kıyafetler etkinlik boyunca halka tanıtılmıştır.

Ahilik bayramı kutlamaları, önceleri esnafların bir araya gelerek düzenlenmesiyle oluşmaktaydı. Daha sonraları Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği, Ticaret ve Sanayi Odası, Valilik, Esnaf, Sanatkârlar ve Kooperatifçilik Genel Müdürlüğü, Kültür ve Ticaret Bakanlığı gibi kurumların yardımlarıyla etkinlikler daha da çeşitlenmiş ve maddi olarak destek sağlanmıştır.

Esnaflara yöneltilen ahilikle ilgili her soruya eksiksiz cevap verilmesi, esnafın Ahi Evran'ı ve Ahilik prensiplerini yakından biliyor olması bu kutlamaların Ahilik ile ilgili bilgilerine katkısı olduğu saptanmıştır.

Ahilik haftası kutlamaları, bireyin ahilik kültürünü içselleştirmesi, benimsemesi adına yapılan bir çağrıdır. Türk milletinin kültürel farklılıklarını ve zenginliklerini geleceğe taşıyan bir gelenektir.

Sözlü Kaynaklar

KK-1: Hayati nsal,1944, İlkokul, Terzi, Ankara. Görüşme Tarihi: 05.12.2024

KK-2: İbrahim Dver, 1955, Ortaokul, Tamirci/Yazar, Aksaray. Görüşme Tarihi: 05.12.2024

KK-3: Bekir Dalgalı, 1943, İlkokul, Terzi, Ankara. Görüşme Tarihi. 05.12.2024

KK-4: Sevgi Yüklü, 1992, niversite, Takı Tasarımcısı, Sinop. Görüşme Tarihi: 05.12.2024

KK-5: Yasemin Duman, 1993, niversite, Tarih ğretmeni/Takı Tasarımcısı, Kayseri. Görüşme Tarihi: 05.12.2024

KK-6: Eyüp Temur, 1964, Lisans, İl Kültür ve Turizm Müdür Yardımcısı, Kırşehir. Görüşme Tarihi: 05.12.2024

KK-7: Hasan Duran, 1952, İlkokul, Terzi, Kırşehir. Görüşme Tarihi: 05.12.2024

KK-8: Oğuz Cihan, 1972, Lise, Ayakkabıcı, Kırşehir. Görüşme Tarihi: 05.12.2024

KK-9: İsa Erdoğan, 1948, İlkokul, Berber/Yazar, Kırşehir. Görüşme Tarihi: 05.12.2024

Elektronik Kaynaklar

<https://esnafkoop.ticaret.gov.tr/>

Kaynaklar

Akdağ, . ve Kurtuluş M. (2016). Ahilik ve meslek ahlakı. zhr Ofset Matbaacılık. Konya.

Aksoy, A. (2018). 13. ve 14. Yüzyılda Anadolu'da Ahi teşkilatı, etkisi ve siyaseti. *Medeniyet ve Toplum Dergisi*, Cilt:2, Sayı:1, ss.19-35.

Arıcı, K. (1999). Bir sivil toplum kuruluşu olarak Anadolu Ahiliği (Ahiyan-ı Rum). II. Uluslararası Ahilik Kültürü Sempozyum Bildirileri. T.C. Kültür Bakanlığı, Kırşehir.

Bozyiğit, Y. (2000). Simav'da Ahilik ve Ahiler. Erkam Matbaası, Kütahya.

Cahen, C. (1986). İlk Ahiler hakkında. (M. Öztürk, ev.). BELLETEN, Cilt: 50, Sayı: 197, ss.591-602.

Ceylan, Kazım. (2012). Ahilik Türk İslam medeniyetinde dünyevî ve uhrevî sistem. T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Kültür Yayınları. Ankara.

Çağatay, N. (1997). Bir Türk kurumu olan Ahilik. Türk Tarih Kurumu Basımevi. Ankara.

- Çakır, B ve Gümüş, İ. (2011). Ahilik. Kırklareli Üniversitesi. Kırklareli.
- Çevik, Mümin, (1983). İbni Batuta seyahatnamesi. Üçdal Neşriyat Yayınevi. Ankara.
- Demir, G. (1999). Osmanlı imparatorluğunun kuruluşunda Ahilerin rolü. II. Uluslararası Ahilik Kültürü Sempozyum Bildirileri. T.C. Kültür Bakanlığı, Kırşehir.
- Ekinci, Y. (1993). Ahilik. Sistem Ofset Yayınları. Ankara.
- Erarı, F. (1999). Ahilik ve Ahilik kültürünün iktisadi hayatımızdaki anlam ve önemi. II. Uluslararası Ahilik Kültürü Sempozyum Bildirileri. T.C. Kültür Bakanlığı, Kırşehir.
- Erbaşı, A. (2020). İktisadi ve idari yönleriyle Ahilik. Nobel Akademi Yayıncılık. Ankara.
- Erken, V. (1999). Ahilik teşkilatının vizyonu. II. Uluslararası Ahilik Sempozyum Bildirileri. T.C. Kültür Bakanlığı, Kırşehir.
- Feratan, M. (2023). Türk kılıç dansları. *folklor-edebiyat dergisi*, Cilt: 29, Sayı:115, s.747-766.
- Güllülü, S. (1977). *Ahi birlikleri*. Ötüken Yayınevi. İstanbul.
- Gülvahaboğlu, A. (1991). *Sosyal güvenlik öncüsü Ahi Evran Veli ve Ahilik*. Memleket Yayınları. Ankara.
- Köksal, F. (2011). *Ahi Evran ve Ahilik*. Kırşehir Valiliği Kültür Hizmeti Yayınları. Kırşehir.
- Köksal F. (2021). *Bir Anadolu efsanesi: Ahi Evran*. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi. Sivas.
- Küçük, A.S. (2020). *Kırşehir'in pınarı: Kırşehirli ozan İsa Erdoğan*. Kırşehir Belediyesi, Kültür Tarihi Yayınları Serisi, Kırşehir.
- Küçükdağ, Y. (1999). Osmanlı Döneminde Konya'da Ahilik ve Ahiler. II. Uluslararası Ahilik Sempozyumu Bildirileri. T.C. Kültür Bakanlığı, Kırşehir.
- Köprülü, F. (1976). *Türk edebiyatında ilk mutasavvıflar*. Türk Tarik Kurumu Basımevi, Ankara.
- Özkaya, R. (2011). *Dünden bugüne Ahilik*. Çırak Eğitim ve Öğretim Vakfı. Ankara.
- Parmaksızoğlu, İ. (1986). *İbn Batuta seyahatnamesinden seçmeler*. Milli Eğitim Basımevi. İstanbul.
- Seçilmiş, G. Ve Atılğan M. (2007). *Anadolu kültürünün nazar boncuğu: Kırşehir'in gelenek ve görenekleri*. Kırşehir Valiliği. Kırşehir.
- Şeker, M. (2000). *İbn Batuta'ya göre Anadolu'nun sosyal- kültürel ve iktisadi hayatı ile ahilik*. Kültür Bakanlığı Yayınları. Ankara.
- Tokgöz, Z. (2012). *Geçmişten gelen ışık: Ahi Evran ve Ahilik sistemi*. Pelin Ofset Matbaacılık. Ankara.
- Turhan, S. Kara, M. Tan N. Ve Gündüz A. (2007). *Kırşehir halk müziği*. Kırşehir Valiliği Yayınları. Ankara.
- Uzun, T. ve Apaydın F. (2023). *Ahilik teşkilatı ve iş ahlakı*. Nostos Yayınları. İstanbul.
- Yeşil, R. Kart, M. ve Aslander M. (2020). *Ahilik ve değer eğitim modeli "Âdem"*. Çizgi Kitabevi Yayınları. Ankara.

FİNANS: Bu çalışmanın yürütülmesinde herhangi bir finansal destek alınmamıştır.

ÇIKAR ÇATIŐMASI BEYANI: Yazarlar, bu çalışmayı etkileyebilecek finansal çıkarlar veya kişisel ilişkiler olmadığını beyan eder.

YAZAR KATKILARI: Yazar, makalenin tümünü katkılarıyla oluşturmuştur.

ETİK ONAY BEYANI: Bu alışmada Yerel Etik Kurul Onayına gerek duyulmamıştır.

VERİ KULLANILABİLİRLİK BEYANI: Bu çalışmada kullanılan verilere yazardan talep üzerine erişilebilir.

FINANCE: No financial support was received for the conduct of this study.

CONFLICT OF INTEREST STATEMENT: The authors declare that there are no financial interests or personal relationships that may influence this study.

AUTHOR CONTRIBUTIONS: The author has contributed to the manuscript in its entirety.

ETHICAL APPROVAL STATEMENT: Local Ethics Committee Approval was not required for this study.

DATA AVAILABILITY STATEMENT: The data used in this study are available upon request from the author.

Bu eser Creative Commons Atıf 4.0 Uluslararası Lisansı ile lisanslanmıştır.
(This work is licensed under a Creative Commons NonCommercial license Attribution International License).